

Jarosław Rzepa
Zbigniew Ziejewski
Bożena Żelazowska

minister rodziny i polityki społecznej

Interpelacja nr 28208

Interpelacja w sprawie emerytur osób z rocznika 1953

Szczecin, 2 listopada 2021 r.

Interpelacja poselska w przedmiocie potrzeby pilnej nowelizacji przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

Działając na podstawie art. 115 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) oraz art. 14 ust. 1 pkt. 7 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (t.j. Dz. U. Z 2018 poz. 1799), a także art. 192 ust. 1 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. M.P. z 2019 r. poz. 1028) składam niniejszą interpelację w przedmiocie: potrzeby pilnej nowelizacji przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Stan faktyczny

Zgodnie z przepisem art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 291 – zwana dalej: ustawą o emeryturach z FUS): „, Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę częściową lub emeryturę na podstawie przepisów [art. 46](#), [50](#), [50a](#), [50e](#), [184](#) lub [art. 88](#) ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 oraz z 2021 r. poz. 4), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne”.

Wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., sygn. akt: P 20/16 (LEX nr: 2627587, dostęp: 02.11.21 r.) stwierdzono, że wyżej cytowana regulacja w zakresie dotyczącym kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie przepisu art. 46 ustawy o emeryturach z FUS jest niezgodny z przepisem art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Z 1997 r Nr 78 poz. 483 z późn. zm.

- zwana dalej: Konstytucją RP). Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego w chwili, w której kobiety te przechodził na emeryturę nie miały wiedzy, że zostanie wobec nich zastosowany przepis art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach z FUS, co spowoduje zmniejszenie wypłacanego im świadczenia. Zasady obliczeń dotyczące tego rocznika zostały bowiem wprowadzone do porządku prawnego wówczas, gdy kobiety z rocznika 1953 były już na emeryturze. Trybunał Konstytucyjny słusznie skonstatował zatem, że taka regulacja godzi w zasadę demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji RP) oraz w wywodzoną z niej zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego przezeń prawa.

Pomimo powyższego wyroku Trybunału Konstytucyjnego nadal nie jest on w pełni stosowany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na co skarży się wielu obywateli. Dotyczy to zwłaszcza osób (kobiet i mężczyzn) z roczników wcześniejszych, niż rocznik 1953. Osoby te najczęściej realizowały prawo do wcześniejszego przejścia na wcześniejszą emeryturę w wieku 55 lat przed 1 stycznia 1953 r., a złożyły wniosek o przyznanie emerytury już po 1 stycznia 2013 r. w związku z czym od podstawy emerytury odliczono im wszystkie wcześniej wypłacone emerytury. Różnicowana jest także sytuacja prawna samych kobiet z rocznika 1953. Dzieli się je bowiem na te, które swój wniosek o emeryturę złożyły przed 1 stycznia 2013 r. (nie stosuje się wobec nich przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach z FUS) i na te, które swój wniosek złożyły już po 1 stycznia 2013 r. (stosuje się wobec nich przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach z FUS), co powoduje, że druga grupa kobiet otrzymuje świadczenie emerytalne niższe o potrącone sumy emerytury wcześniejszej.

Stan prawny

Zgodnie z przepisem art. 32 ust. 1 Konstytucji RP: „Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne”. Jak trafnie zauważa się w doktrynie, zasada równości obywateli wobec prawa wyartykułowana przez ustrojodawcę w wyżej cytowanej normie sprowadza się do tego, żeby nie różnicować sytuacji prawnej obywateli – zarówno w procesie tworzenia, jak i stosowania prawa – ze względu na takie przyczyny, które nie są prawnie doniosłe (zob. P. Tuleja, Komentarz do art. 32 Konstytucji RP, teza 1 [w:] P. Tuleja [red.], Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II, dostęp za pośrednictwem LEX: 02.11.21 r.).

Niewątpliwie sytuacja, w której różnicuje się sytuację prawną obywateli tylko z uwagi na moment złożenia wniosku o emeryturę (przed, czy po 1 stycznia 2013 r.) stanowi egzemplifikację takiej prawnie irrelevantnej przyczyny, będącej podstawą do różnicowania sytuacji obywateli znajdujących się w takich samych okolicznościach faktycznych. Zarówno bowiem kobiety z rocznika 1953 wobec których zastosowano wyrok P 20/16, jak i obywatele, którzy pochodzą z tego samego lub wcześniejszych roczników i wystąpili o ustawowe świadczenie emerytalne po dniu 1 stycznia 2013 r., byli już na emeryturze w chwili wprowadzenia w życie przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach z FUS. Zasady naliczania emerytur, na podstawie których zmniejszono wysokość przyznanego im ustawowego świadczenia emerytalnego, zmieniono zatem już wówczas, gdy osoby te pobierały świadczenie. Innymi słowy, ich sytuacja faktyczna jest tożsama z tą, o jakiej Trybunał Konstytucyjny orzekał w stosunku do kobiet z rocznika 1953.

W tym miejscu warto zauważyć, że Trybunał Konstytucyjny nie orzekał o wcześniejszych rocznikach, jak i o mężczyznach z rocznika 1953 jedynie z uwagi na fakt, że pytanie prawne, stanowiące kanwę orzeczenia odnosiło się li tylko do kobiet z rocznika 1953. Omawiane orzeczenie ma jednak charakter interpretacyjny, co oznacza, że przypisuje one określone znaczenia prawne przepisowi art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach z FUS (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 21 maja 2020 r., sygn. akt: III AUa454/19, LEX nr: 3026248, dostęp: 02.11.21 r.). W tym konkretnym przypadku Trybunał Konstytucyjny przyjął, że przepis art. 25 ust 1b ustawy o emeryturach z FUS nie może być stosowany tak, aby zmieniać system naliczania emerytur już podczas ich pobierania. Wykładnię tę należy stosować także wobec wcześniejszych roczników, ponieważ znajdują się one w takiej samej sytuacji faktycznej, jak rocznik 1953, a także wobec tych kobiet z rocznika 1953, które swój wniosek o świadczenie emerytalne złożyły po dniu 1 stycznia 2013 r. Przyjęcie przeciwnego poglądu godziłoby w zasadę równości obywateli wobec prawa (art. 32 ust. 1 Konstytucji RP); z tego względu jest więc niedopuszczalne.

Dlatego też postulować należy przeprowadzenie pilnej nowelizacji przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach z FUS tak, aby na jego gruncie nie różnicowano sytuacji prawnej obywateli jedynie z uwagi na moment złożenia przez nich wniosek o przyznanie emerytury (przed, czy po 1 stycznia 2013 r.). Takie działanie godzi bowiem w zasadę równości obywateli wobec prawa w zakresie jego stosowania. Stąd należałoby dookreślić, że przepisu art. 25 ust. 1b nie stosuje się wobec osób z rocznika 1953 (w całości), jak i wobec osób urodzonych przed 1953, które swoje wnioski o ustawowe świadczenie emerytalne złożyli po 1 stycznia 2013 r.

W świetle powyższego zauważyć także wypada, że w Sejmie jest już złożony stosowny projekt ustawy w tym przedmiocie, który wszakże nie jest procedowany. Mowa o Senackim Projekcie Ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk Sejmowy nr 647, Sejmu IX kadencji). Według najbardziej aktualnych informacji, od grudnia 2020 r. W sprawie projektu nic się nie dzieje; oczekuje on na pierwsze czytanie w ramach prac Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (<https://www.sejm.gov.pl/Sejm9.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=647>, dostęp: 02.11.21 r.). Stąd należy postulować pilne przystąpienie do prac nad tym projektem; stanowi on bowiem odpowiedź na postulaty wielu obywateli, którzy na co dzień pozbawieni są części należnego im świadczenia emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się z następującymi pytaniami:

1. Czy Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej dysponuje wiedzą na temat różnicowania sytuacji prawnej emerytów z rocznika 1953, dokonywanej poprzez dzielenie ich na osoby otrzymujące całe świadczenie emerytalne oraz osoby, które otrzymują świadczenie emerytalne potrącone o wypłaty wcześniejszej emerytury z uwagi na termin złożenia wniosku o przyznanie emerytury (przed, czy też po 1 stycznia 2013 r.)?
2. Czy Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej dysponuje wiedzą na temat stosowania przepisu art. 25 ust. 1b wobec obywateli z roczników wcześniejszych niż rocznik 1953, co prowadzi do pozbawienia ich części należnego im świadczenia emerytalnego poprzez odliczenie wcześniej pobieranych emerytur od stawi emerytury późniejszej?

3. Jakie stanowisko zajmuje Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej wobec stosowania przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach z FUS wobec kobiet z rocznika 1953, które złożyły wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego po 1 stycznia 2013 r. oraz wobec osób ze wcześniejszych roczników?

4. Czy Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej planuje podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do nowelizacji przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach z FUS tak, by omawiana norma nie była stosowana wobec osób z rocznika 1953 i wcześniejszych roczników, które złożyły wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego po 1 stycznia 2013 r.? Jeśli tak, to jakie są to działania? Jeśli nie, to dlaczego?

5. Czy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej zamierza wziąć aktywny udział w pracach legislacyjnych nad Senackim Projekcie Ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk Sejmowy nr 647, Sejmu IX kadencji)? Jakie jest stanowisko Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej wobec tego projektu?

Jarosław Rzepa

Posel na Sejm RP

IX kadencji